

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 24.10.2006
KOM(2006) 632 lopullinen

KOMISSION VALMISTELUASIAKIRJA

Oheisasiakirja asiakirjaan KOM(2006) 631 lopullinen: Kumppanuus tiivistyy, vastuu kasvaa

Toimintamalli EU:n ja Kiinan kauppaa ja investointeja varten:

Kilpailu ja kumppanuus

{KOM(2006) 631 lopullinen}

SISÄLLYS

1.	Kiinan talouden elpyminen	4
2.	EU:n ja Kiinan kauppa ja taloussuhteet	5
2.1.	Avoimuuden edut	5
2.2.	Kilpailuvaikutus	7
2.3.	Markkinoillepääsyn esteitä.....	8
2.4.	Kilpailuedellytykset	9
3.	EU:n toimet ja toiminnan painopisteet.....	11
3.1.	Avoimuuden korostaminen	11
3.2.	Tasapuoliset toimintaedellytykset.....	11
3.3.	Euroopan yritysten tukeminen	12
3.4.	EU:n etujen puolustaminen: vuoropuhelu etusijalla	13
3.5.	Voimakkaamman maailmanlaajuisen kumppanuussuhteen rakentaminen	14

Kilpailu ja kumppanuus

Toimintamalli EU:n ja Kiinan kauppaa ja investointeja varten

Tiivistelmä

Kiina on EU:n kauppapolitiikan suurin yksittäinen haaste. EU:n ja Kiinan kauppa on viime vuosina kasvanut huomasti: vuosina 2000–2005 se kaksinkertaistui. Eurooppa on Kiinan suurin vientimarkkina; Kiina puolestaan on Euroopan merkittävin tuonnin lähde. Tässä kauppapolitiikan toimintamalleja kuvaavassa tekstissä käsitellään tällaisesta muutoksesta kumpuavia talouden ja kilpailun haasteita sekä sitä, miten EU:n olisi kauppa- ja investointitoimillaan niihin vastattava. Kyseessä on osa laajempaa kumppanuutta Kiinan kanssa, ja se on kuvattu Kiinan suhteita koskevassa komission tiedonannossa ”*Kumppanuus tiivistyy, vastuu kasvaa*”.

EU:n avoimet markkinat ovat merkittävästi tukeneet Kiinan vientivetoista kasvua. EU on samaten hyötynyt Kiinan markkinoiden kasvusta: EU:n vienti Kiinaan on yli kaksinkertaistunut viiden viime vuoden aikana. Hinnoiltaan kilpailukykyiset kiinalaiset tuotteet ovat auttaneet pitämään inflaation ja korot alhaisina Euroopassa. Euroopan yritykset ovat hyötynyt Kiinaan tekemistään investoinneista. Kiinan kilpailu on kuitenkin tuonut suuria haasteita Euroopalle joillakin merkittävillä tuotantoteollisuuden aloilla.

Jos saavutamme toimivan tasapainon, voimme edelleenkin molemmin puolin hyötyä Euroopan ja Kiinan kauppakumppanuudesta. Kummankin osapuolen poliittisten johtajien olisi jatkossakin puhuttava avoimen taloudellisen toiminnan puolesta. Euroopan olisi päästettävä Kiinan vienti vapaasti ja tasapuolisesti markkinoilleen ja pyrittävä sopeutumaan kilpailun luomaan haasteeseen. Samalla olisi politiikan toimin tuettava niitä, joille oman talouden sopeuttaminen aiheuttaa raskaimman taakan. Kiinan olisi vastavuoroisesti vahvistettava sitoutumistaan talouden avoimuuteen ja markkinauudistukseen. Sen olisi vahvistettava ulkomaisten yritysten oikeussuojaa ja sen täytäntöönpanoa sekä hylättävä kilpailua estävät kauppakäytännöt ja -politiikka.

Euroopan komissio aikoo edelleen puolustaa Euroopan ja Kiinan kaupan avoimuutta voimakkaasti. Mutta se pyrkii myös varmistamaan, että Kiina täyttää WTO-velvoitteensa ja jatkaa omien tavara-, palvelu- ja investointimarkkinoidensa sekä julkisten hankintojensa avaamista. Komissio pyrkii lopettamaan Euroopan investoijia koskevat pakolliset teknologiansiirrot ja vientivaatimukset. EU hakee tiukempaa suojaa EU:n yritysten laillisille oikeuksille, erityisesti teollis- ja tekijänoikeuksille, ja kannustaa Kiinaa lopettamaan strategisten toimialojen epäoikeudenmukaisen tukemisen tai suojelun. Komissio pyrkii varmistamaan, että nämä kysymykset otetaan esille Euroopan ja Kiinan yleisen vuoropuhelun ja yhteistyön puitteissa ja että ne sisältyvät selkeästi ja kattavasti uuteen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen, myös vuoden 1985 kauppa- ja yhteistyösopimuksen päivitykseen. Kiinassa toimivien Euroopan yritysten tukemiseksi ja kielenoppimisen edistämiseksi komissio ohjaa uusien kaupallisten resurssien luomista Kiinassa ja Euroopassa.

1. KIINAN TALOUDEN ELPYMINEN

<i>Kiinan talouden elpyminen</i>	Kaksisataa vuotta sitten Kiina oli maailman suurin talous. Vuoteen 1978 mennessä sen osuus koko maailman BKT:sta oli kuitenkin laskenut 0,5 prosenttiin. Sittemmin Kiinan uudistuspolitiikka ja talouden avautuminen ovat panneet liikkeelle ennennäkemättömän kasvun ja kehityksen. Uudistuksilla on kasvatettu yksityisen sektorin roolia, kanavoitu merkittävästi säästöjä investointeihin, parannettu koulutustasoa, suosittu siirtymistä maataloudesta teollisuuteen ja pantu liikkeeseen Kiinan 700 miljoonan työntekijän voimavarat. Vuodesta 1980 Kiinan vuotuinen talouskasvu on ollut 9 prosenttia, ja sen osuus koko maailman BKT:sta on kymmenkertaistunut 5 prosenttiin.
<i>Kasvun edut</i>	Kiinan kasvu on vähentänyt köyhyyttä enemmän kuin koskaan aiemmin koko maailmanhistorian aikana. Henkeä kohden lasketut tulot ovat kaksinkertaistuneet, jälleen kaksinkertaistuneet ja vielä kaksinkertaistuneet. Nyt ne ovat viidenneksen EU:n tasosta ostovoimapariteetteina mitattuna. Yhden dollarin päiväansioilla elävien ihmisten määrä on Kiinassa vähentynyt 170 miljoonalla vuosina 1990–2000. Samalla on syntynyt suuri keskiluokka, jonka ostovoima on kasvussa.
<i>Uusi kauppamahti</i>	Kiinan asteittainen liittyminen kansainväliseen kauppajärjestelmään – sen vuonna 2001 saaman WTO-jäsenyyden kannustamana – on tarjonnut Kiinalle turvalliset, avoimet ja ennakoitavissa olevat markkinat. Kiinasta on tullut maailman kolmanneksi suurin viejä. Sen ulkoisen kaupan kokonaismäärä on nyt yli kolminkertainen Intian ja Brasilian yhteenlaskettuun kauppaan verrattuna. Vienti vastaa yli kolmasosaa Kiinan taloudesta. Suurin osa Kiinan viennistä keskittyy kuitenkin valmistettuihin tavaroihin, joiden lisäarvo on vähäinen.
<i>Ulkomaisten investointien merkittävä kohde</i>	Kiinan on yksi maailman suurimmista suorien ulkomaisten sijoitusten vastaanottajista, ja sillä on käytössä ulkomaisten sijoitusten kannustimia. Vuonna 2005 ulkomaiset yritykset vastasivat yli puolesta Kiinan viennin kokonaismäärää.

<i>Vakaa, kasvava Kiina on myös Euroopan etujen mukainen</i>	Euroopalle on äärimmäisen tärkeää, että Kiina onnistuu siirtymään vakaaseen, vauraaseen ja avoimeen talouteen. Euroopassa ymmärretään, että EU:n markkinoiden avoimuus Kiinan viennille on yksi Kiinan jatkokehityksen avaintekijöitä. Eurooppa voi puolestaan hyötyä Kiinan kasvavista kehittyneen teknologian, arvotavaroiden ja monimuotoisten palveluiden markkinoista. Euroopan kuluttajat hyötyvät edelleen Kiinasta kilpailukykyisin hinnoin tapahtuvasta tuonnista. Kiinan vientimahdin makrotaloudelliset edut ovat Euroopan kilpailukyvyn ja kasvun kannalta merkittävät ja suuremmat kuin joillakin aloilla kärsityt menetykset. Ainoa Euroopan kannalta kestävä toimintatapa on toivottava Kiinan kasvu tervetulleeksi ja pyrkiä hyötymään siitä vapaan kaupan kautta. Jotta Euroopassa voitaisiin rakentaa ja ylläpitää tällaisen politiikan kannatusta, avoimuuden ja muutoksen tuomien etujen on toteuduttava täysimittaisina. Kiinan onkin osoitettava, että se on sitoutunut maailmanlaajuistumiseen, joka toimii kumpaankin suuntaan. Kiinan olisi käytettävä kasvavaa vaikutusvaltaansa avointen markkinoiden ja terveen kilpailun edistämiseen.
<i>Kestävän kasvun haasteet</i>	Talouden kukoistuksesta huolimatta Kiinalla on edessään vakavia haasteita. Sen kilpailukyky viejänä ei riitä kätkemään rakenteellisia ongelmia. Nopean kasvun myötä ovat tulleet myös ympäristökustannukset, yhteiskunnallinen eriarvoisuus ja ihmisten terveyteen liittyvät haasteet. Jotta kasvu voisi jatkua, Kiinan on pidettävä uudistukset edelleen käynnissä ja tasapainotettava kasvuaan siten, että se keskittyy vähemmän vientiin ja enemmän kotimaan kysyntään. Kiinan olisi edelleenkin pyrittävä hyödyntämään luonnonvaroja entistä kestävämmällä tavalla. Näillä aloilla Euroopan olisi tunnustettava Kiinan haasteet ja tuettava sen uudistuksia, jotta voitaisiin tasapainottaa Kiinan käyttöön kohdistuvat oikeutetut vaatimukset sen kauppakumppaneiden ja kansainvälisen järjestelmän osalta.

2. EU:N JA KIINAN KAUPPA JA TALOUSSUHTEET

2.1. Avoimuuden edut

<i>Molemmin-puoliset edut</i>	Kiinan liittyminen maailmanlaajuisen kauppaa- ja investointijärjestelmään on ollut eduksi sekä Euroopalle että Kiinalle. EU:n osuus Kiinan ulkoisesta kaupasta on yli 19 prosenttia. Kiinan kanssa kauppaa käyvät eurooppalaiset yritykset ovat tuoneet mukanaan tuotantohyödykkeitä, osaamista ja tekniikkaa, joiden avulla Kiina on kehittänyt tuotantokapasiteettiaan. Vastaavasti Kiinan kanssa käyty kauppa on edistänyt Euroopan kasvua ja työllisyyttä lisäämällä vientiä, edistämällä erikoistumista arvokkaisiin tuotteisiin ja palveluihin sekä vahvistamalla EU:n yritysten maailmanlaajuisia kilpailukykyä.
<i>EU:n vienti</i>	EU:n vienti Kiinaan kasvoi yli 100 prosenttia vuosina 2000–2005, paljon nopeammin kuin vienti muualle maailmaan. Palvelualan vienti EU:sta Kiinaan kasvoi kuusinkertaiseksi vuosina 1994–2004, erityisesti EU:n vahvan rahoitus-, rakennus-, jakelu- ja koulutuspalvelualan ansiosta.

<i>EU:n investoinnit Kiinaan</i>	Kiinaan tehtyjen sijoitusten ansiosta EU:n yritykset ovat säilyttäneet kilpailukykyensä, kun ne ovat saaneet käyttöönsä edullisempia panostuotteita. Merkittävä osa Kiinassa valmistettujen tuotteiden lisäarvosta koituu eurooppalaisille yrityksille. Näin Euroopan yritykset ovat myös pystyneet säilyttämään työpaikkoja ja elinkelpoisia taloudellisia toimintoja EU:ssa, esimerkiksi tutkimuksen, suunnittelun, markkinoinnin, yleishallinnon ja kehittyneen valmistusteollisuuden aloilla. Osa Kiinaan tehdyistä sijoituksista on auttanut EU:n yrityksiä kasvattamaan markkinaosuuttaan Kiinassa ja siten tukenut EU:n vientiä.
<i>Kiinan investoinnit Eurooppaan</i>	Kiinan suorat ulkomaiset sijoitukset ovat yhä vaatimattomia mutta kasvavat nopeasti. Kiinan ulkomaisten sijoitusten kokonaismäärä oli vuonna 2004 kolme miljardia euroa, ja ne painottuivat voimakkaasti luonnonvarojen saannin turvaamiseen. Eurooppa sai vain murto-osan (2 %) näistä sijoituksista. Kun Kiinan kaupallinen toiminta laajentuu kotimarkkinoiden ulkopuolelle ja tällaiset sijoitukset lisääntyvät, Euroopan yritykset voivat hyötyä myymällä kokemustaan ja osaamistaan jakelun, myynnin ja logistiikkaverkostojen alalla.
<i>Hintavaikutus</i>	Kiinasta kilpailukykyisin hinnoin tapahtuva tuonti on laskenut EU:n yritysten panoshintoja ja madaltanut teollisuustuotteiden hintoja Euroopassa, mikä on yleensä siirretty myös alhaisempiin kuluttajahintoihin. OECD on arvioinut, että tuonnin kokonaisvaikutus euroalueen inflaatioon oli vuosina 2001–2005 -0,2 prosenttia. Tämä on puolestaan tukenut yleisen korkotason pysymistä alhaisena. Edullisempien tavaroiden ja palveluiden myötä syntyneet säästöt on investoitu Euroopan talouden muihin aloihin.

RUUTU 1 Kilpailumahdollisuuksia EU:n yrityksille Kiinassa

- *EU:n ja Kiinan välisen kaupan kehitys kuvastaa EU:n kaupan yleistä kehitystä nousevan talouden maiden kanssa. Viimeksi mainitut, ja erityisesti Kiina, ovat merkittävästi edistyneet tietyillä huipputekniikan tuotteiden markkinasegmenteillä (kuten kannettavat tietokoneet, matkapuhelimet ja dvd-soittimet), kun taas EU on vahvistanut erikoistumistaan huippulaatuisiin tuotteisiin keski- tai heikompilaatuisten tuotteiden sijaan.*
- *Komission tutkimukset osoittavat, että Kiinan markkinoiden kasvu tuo vastaisuudessaakin merkittäviä etuja EU:n toimijoille. Vaikka kiinalaisten yritysten kilpailukyky paranee yhä useammilla markkinasegmenteillä (esimerkiksi peruskemikaalit ja tietyt ajoneuvotyypit), jotkin muut segmentit kasvavat voimakkaasti (esimerkiksi erikoiskemikaalit, pääomavaltuisten autosien kysyntä), mikä avaa uusia mahdollisuuksia EU:n toimijoille.*
- *EU on erityisen vahva koneiden ja ajoneuvojen viejänä, ja ne vastaavatkin kahdesta kolmasosasta EU:n tavaravientiä ja yhdestä kolmanneksesta Kiinan koneiden kokonaistuontia. EU:n kemikaalivienti Kiinaan on kaksinkertaistunut viiden viime vuoden aikana, ja Kiinasta on tullut EU:n toiseksi tärkein markkina-alue. Vuonna 2005 EU:n markkinaosuus Kiinassa oli 16 prosenttia – vastaava kuin Japanissa ja ASEAN-maissa mutta pienempi kuin Yhdysvalloissa (20 %), Intiassa (21 %) tai Brasiliassa (31 %). EU:lla on mahdollisuus lisätä markkinaosuuttaan muita markkinoita vastaavaksi. Kun Kiina kehittyy, eurooppalaisten huippulaatuisten merkkikulutustavaroiden kysyntä kasvaa siellä.*
- *Onnistuakseen EU:n toimijoiden on syvennettävä Kiinan markkinoiden tuntemustaan ja hyödynnettävä kilpailuetujaan. Euroopan tärkeimmät edut kauppasuhteissa Kiinaan ovat innovaatiot, erikoistuminen, laatu, oheispalvelut ja tunnetut tuotemerkit. Korkeat yksikkötyökustannukset eivät välttämättä estä menestyksestä vientiä: Kiinan viennissä ovat eurooppalaisista parhaiten menestyneet ne, jotka tulevat eräistä korkeimpien yksikkötyökustannusten maista.*

2.2. Kilpailuvaikutus

*Sopeutuminen
Euroopassa*

Kiinasta kilpailukykyisin hinnoin tapahtuva tuonti on aiheuttanut Euroopan taloudelle lisäpainetta, sillä sen on sopeuduttava uusiin maailmanlaajuiseen kilpailunlähteisiin, erityisesti perinteisillä tuotantoteollisuuden aloilla, joilla lisäarvo on vähäinen. Kiinalaiset tuotteet kilpailevat EU:n tuotteiden kanssa Euroopan lisäksi myös Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan nousevilla markkinoilla. Tällainen kilpailu on väistämätöntä, ja se on merkittävä Euroopan kilpailukykyyn kannuste. Euroopan on erityisesti luotava ja vakiinnutettava kilpailuetuja arvokkaan ja huipputeknisen suunnittelun ja tuotannon alalla sekä tuettava innovaatioita ja autettava työntekijöitä sopeutumaan ja kouluttautumaan uudelleen. Tämän vuoksi on entistäkin kiireellisempää, että Lissabonin uudistusohjelmassa edetään ja että EU:ssa jatketaan sopivia kilpailukyky- ja sopeuttamistoimia.

<i>Siirtyminen muualle</i>	Toiminnan siirtäminen Kiinaan on vaikuttanut kielteisesti tiettyihin aloihin ja alueisiin. Se on kuitenkin edelleen harvinaista. EU:n nykyiset sijoitukset Kiinan ovat vain murto-osa EU:n ulkomaisten sijoitusten kokonaismäärästä (ainoastaan 1 prosentti EU:n pääomaviennin kokonaismäärästä ilman epäsuoria sijoituksia). EU:n suorien sijoitusten kokonaismäärä Kiinassa on 5,5 prosenttia ulkomaisten sijoitusten kokonaismäärästä Kiinassa.
<i>Teknologia-haaste</i>	Kiinan tutkimusala kehittyy nopeasti, ja Kiinalla on mahdollisuus siirtyä arvoketjussa ylöspäin EU:n perinteisille erikoisaloille. Kiinalla ei kuitenkaan vielä ole johdonmukaista innovaatiopolitiikkaa, ja teollis- ja tekijänoikeuksien puutteellinen suoja haittaa sen pyrkimyksiä. Kiinasta on tullut maailman suurin tietotekniikkatuotteiden viejä, mutta suuri osa tästä viennistä on peräisin Kiinassa toimivista ulkomaisista yrityksistä, jotka tuovat Kiinaan runsaasti tutkimustyötä vaativia ja paljon lisäarvoa tuovia osia. Euroopalla ei kuitenkaan ole varaa itsetyytyväisyyteen.
<i>Kauppavaje</i>	Euroopan kauppataase Kiinan kanssa on huomattavan alijäämäinen: vuonna 2005 Kiinan tuonti EU:hun oli arvoltaan 158 miljardia euroa ja EU:n vienti Kiinaan 52 miljardia euroa, joten kauppavaje oli 106 miljardia euroa. On kuitenkin harhaanjohtavaa tarkastella EU:n ja Kiinan kauppataasetta eristyksissä. Aasian osuus EU:n tuonnista on pysynyt verrattain vakaana (20–25 %) viime vuosikymmenen aikana. Vaje Kiinan kaupassa kätkee jossain määrin sen, että Kiinan vienti on osittain korvannut muiden Aasian maiden vientiä. Kiinan kilpailuhaaste on selvästikin nähtävä oikeassa kontekstissa, mutta se on epäilemättä todellinen ja sillä on merkittäviä vaikutuksia Euroopan yrityksiin ja työntekijöihin. Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää turvata vastavuoroisesti vapaa ja tasapuolinen markkinoille pääsy Kiinassa. On kiireesti tartuttava tiettyihin markkinoillepääsyn esteisiin ja vääristyneisiin kilpailuedellytyksiin.

2.3. Markkinoillepääsyn esteitä

	Vaikka Kiinan tullit ovat huomattavasti laskeneet Kiinan WTO-jäsenyyden myötä, EU:n vienti kohtaa yhä lukuisia tulli- ja muita esteitä, jotka rajoittavat kauppaa ja investointeja teollisuuteen ja palveluihin. Yhä useammin katsotaan, että WTO-velvoitteiden puutteellinen täytäntöönpano ja markkinoillepääsyn esteet haittaavat aidosti vastavuoroisten kauppasuhteiden syntymistä Euroopan ja Kiinan välille.
<i>Tullit</i>	WTO-neuvottelujen aikana Kiinan tullit laskivat keskimäärin 8,8 prosenttiin muissa kuin maataloustuotteissa. Kiina on kuitenkin pitänyt voimassa korkeita tulleja joillakin tuotannonaloilla, jotka ovat erityisen tärkeitä EU:lle. Näitä ovat tekstiilit ja vaatetus, nahka ja turkikset, jalkineet, keramiikka, teräs ja ajoneuvot.

<i>Muut kuin tulliesteet</i>	Euroopan viejät ja investoijat kohtaavat yhä useammin perusteettomia tullien ulkopuolisia esteitä, jotka voivat ilmetä tuotteiden sertifiointina, merkintävaatimuksina, tuontihyväksyntävaatimuksina ja tulliselvitysviivästyksinä. Lainsäädännön täytäntöönpano on usein kirjavaa, ja tullimenettelyiden paikalliset erot haittaavat kauppaa. Kohtuuttomat puhtaus- ja terveysvaatimukset voivat luoda esteitä ja haitata erityisesti maataloustuotteiden vientiä Kiinaan. Kiinan kansalliset standardit eroavat usein merkittävästi kansainvälisistä standardeista. Sääntöjen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset nousevat ja yritysten toimitusajat pitkittyvät, mikä vaikuttaa niiden myyntimahdollisuuksiin Kiinan markkinoilla ja koskee erityisesti EU:n pieniä ja keskisuuria yrityksiä.
<i>Julkiset hankinnat</i>	Kiina on sitoutunut avaamaan julkisten hankintojen markkinansa ja liittymään julkisia hankintoja koskevaan monenväliseen sopimukseen mahdollisimman pian WTO:hon liittymisensä jälkeen. Kiina on nyt sitoutunut aloittamaan liittymisneuvottelut vuonna 2008. Monet julkisten hankintojen markkinat ovat kuitenkin edelleen Euroopan yrityksiltä suljettuja. Joillakin aloilla ulkomaisten yritysten osallistumisehdoksi on kansainvälisissä tarjouskilpailuissa asetettu teknologian siirrot.
<i>Uudet ulkomaisia toimijoita syrjivät toimintatavat</i>	Avainaloilla, kuten ajoneuvo-, teräs-, puolijohde- tai laivanrakennusalalla, on nähtävissä uusia toimintatapoja, jotka näyttävät pohjautuvan ”suosi kiinalaista” -ajatteluun ja näin olevan WTO:n syrjimättömyysperiaatteiden vastaisia. Useilla toimialoilla on Kiinassa määrätty paikallista sisältöä koskevista vaatimuksista joko suoraan lainsäädännön kautta tai investointiluvilla, joilla rajoitetaan EU:n vientiä ja vilpillisesti tuetaan paikallisia toimijoita. On yhä suurempi vaara, että kilpailupolitiikkaa käytetään ulkomaisia toimijoita vastaan ja että monien sääntelijöiden puutteellinen riippumattomuus tai avoimuus johtaa kiinalaisia toimijoita suosiviin päätöksiin.
<i>Investointirajoitukset</i>	Teollisuustuotannon ja palveluiden alalla Euroopan investoijat eivät edelleenkään voi perustaa kokonaan omistettuja ulkomaisia yrityksiä vaan niiden on perustettava yhteisyrityksiä kiinalaisten kumppanien kanssa. Televiestintä- ja rahoituspalvelualalla EU:n yritykset eivät ole onnistuneet laajentumaan merkittävästi, koska pääomavaatimukset ovat suuret ja hyväksyntämenettelyt monimutkaiset. Tuotantoteollisuudessa Kiinalla on edelleen voimassa investointirajoituksia, jotka koskevat tiettyjä Euroopan kannalta keskeisiä aloja, kuten ajoneuvoja, petrokemiaa ja terästä.

2.4. Kilpailuedellytykset

EU:n yritykset kohtaavat usein vilpillistä kilpailua Kiinassa. Terveen kilpailun edellytysten puuttuminen ja riittämätön oikeudellinen suoja aiheuttavat vakavia ongelmia. Kiinan poliittiset toimintalinjat, jotka koskevat ympäristöä, sosiaalisia normeja, valuutan arvoa ja luonnonvaroja, voivat vääristää kauppaa.

<i>Teollis- ja tekijänoikeudet, pakolliset teknologian-siirrot</i>	Teollis- ja tekijänoikeuksien, kuten patenttien ja tavaramerkkien riittävä suoja on olennaisen tärkeä, jotta Eurooppa voisi hyödyntää kilpailuetuaan innovaatioiden, suunnitteluun ja suuriarvoisen tuotannon alalla. Riittämätön teollis- ja tekijänoikeuksien suoja on suuri ongelma Kiinassa toimiville EU:n yrityksille. Kiina on selvästi tärkein EU:n rajoilla takavarikoitujen väärennettyjen ja piraattituotteiden lähde. Vaikka Kiina on edistynyt teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmän perustamisessa, porsaanreikiä on edelleen ja lainsäädännön todellinen täytäntöönpano ja valvonta on yhä epätasaista tai puutteellista. Lisäksi EU:n yritykset kohtaavat vaikeaselkoisen ja raskaan oikeusjärjestelmän, joka ei riittävästi takaa EU:n yritysten oikeussuojaa.
<i>Tuet</i>	Kiina on kanavoinut merkittäviä tukimääriä etuasemassa oleville kansallisille toimialoille, erityisesti yrityksille, joista pyritään muovaamaan kansallisia tai alueellisia huipputoimijoita. Tällaiset yritykset ovat hyötynyt niitä suosivista toimintalinjoista, kuten etuasemasta pankkisektorin palveluiden saatavuudessa. Joissakin tapauksissa, kuten auto- ja terästeollisuudessa, kokonaiset toimialat hyötyvät integroidusta teollisuuspolitiikasta, jolla pyritään tukemaan kotimaista tuotantoa ja kasvattamaan vientiä. Kiina on myös kehittänyt verojärjestelmän, jossa veroetuuksia myönnetään paikallisen sisällön tai vientimenestyksen perusteella.
<i>Joustava valuuttakurssi</i>	Kiinan vienti EU:hun hyötynyt Kiinan renminbin kytkemisestä dollariin, mikä on antanut Kiinalle merkittävän kilpailuedun. Kiina on nyt siirtymässä joustavampaan valuuttajärjestelmään, minkä pitäisi osaltaan liikuttaa painopistettä suuremman kotimaisen kulutuksen suuntaan.
<i>Liiallinen säästäminen vähentää tuonnin kysyntää</i>	EU:n tuotteiden kysyntää Kiinassa supistaa myös vähäinen kotimainen kysyntä, joka johtuu korkeasta säästöasteesta. Tämän syynä puolestaan on julkisten terveys- ja sosiaaliturvapalveluiden niukka tarjonta. Myös yritysten säästöt ovat hyvin suuria, ja ne vastaavat noin puolesta Kiinan kaikista säästöistä. Nämä kaksi tekijää vähentävät kotimaista kysyntää myös EU:n tavaroiden ja palveluiden osalta ja varmistavat, että valtaosa kotimaisesta tuotannosta menee vientiin.
<i>Ympäristö-, sosiaali- ja turvallisuusvaatimukset</i>	Ympäristölainsäädäntö on Kiinassa edelleen epätäydellistä ja paikallistason täytäntöönpano puutteellista tai syrjivää paikallisten tuottajien eduksi. Tämä on osatekijä Kiinan ympäristön nopeassa pilaantumisessa. Kiina on myös pitänyt voimassa rajoituksia, jotka koskevat investointeja tiettyihin ympäristöystävällisiin tuotteisiin ja palveluihin tai niiden tuontia. Kiina ei ole vielä ratifioinut, saattanut osaksi lainsäädäntöään eikä pannut täytäntöön neljää ILO:n kahdeksasta keskeisistä yleissopimuksesta, jotka koskevat yhdistymisvapautta, työehtosopimuksia ja pakkotyötä eikä eräitä muita merkittäviä yleissopimuksia, jotka koskevat työsuojelutarkastuksia, työterveyttä ja -turvallisuutta sekä sosiaalista suojelua. Usein kiinalaisten yritysten tuotteet eivät täytä kohtuullisia turvallisuusnormeja; muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden osalta puolet Euroopassa annetuista vaarallisia tuotteita koskevista varoituksista kohdistuu Kiinassa valmistettuihin tuotteisiin. Kiinassa sovellettavat heikommat ympäristö-, sosiaali- ja turvallisuusnormit antavat Kiinan tuotannolle kilpailuedun.

<i>Luonnonvarojen maailmanlaajuisen kaupan markkinoiden vääristyminen</i>	Kiina on merkittävän aktiivisesti pyrkinyt hankkimaan luonnonvaroja ulkomailta. Kiina on nyt maailman toiseksi suurin polttoaineen tuoja: tämä on selvä merkki siitä, että maailmanlaajuinen kilpailu luonnonvaroista on kiihtymässä. Kiinan viennin menestys riippuu myös luonnonvarojen tuonnista monista kehitysmaista. Joissain tapauksissa Kiina tukee raaka-aineiden tuontia oman teollisuutensa eduksi. Samalla Kiina rajoittaa joidenkin Kiinassa runsaiden luonnonvarojen, kuten hiilen, koksen, harvinaisten maametallien, vuotien ja silkin vientiä, mikä voi vääristää raaka-aineiden saatavuutta ja hintoja maailmanmarkkinoilla.
---	--

3. EU:N TOIMET JA TOIMINNAN PAINOPISTEET

3.1. Avoimuuden korostaminen

<i>Kiinan WTO-velvoitteiden täytäntöönpano</i>	Euroopan olisi jatkettava oikeudenmukaista ja jämäkkää kauppapolitiikkaa Kiinaan nähden. Sen olisi korostettava, että avoimuudesta hyötyvät sekä Eurooppa että Kiina ja että taloudeltaan vahva Kiina on Euroopan etujen mukainen. Se ei voi omien muuriensa takaa vaatia Kiinalta avoimuutta.
<i>WTO-velvoitteita laajempi markkinoiden avaaminen</i>	EU aikoo jatkossakin tarkoin seurata, miten Kiina panee täytäntöön sen WTO-jäsenyyteen liittyvät velvoitteet. Kiinalla on edessään paljon työtä. Tämä on EU:lle lähivuosien keskeinen prioriteetti. Koska Kiina ei ole liittynyt julkisia hankintoja koskevaan WTO:n sopimukseen, merkittävät Kiinan markkinat ovat edelleen suljetut. Kiinan olisikin noudatettava sitoumustaan, jonka mukaan se käynnistää liittymisneuvottelut vuonna 2008, ja pyrittävä saamaan ne mahdollisimman pian päätökseen. Komissio aikoo vuonna 2007 käynnistää kattavan tarkastelun, jonka aiheena ovat Kiinan markkinoiden avoimuus ja WTO-sitoumusten täytäntöönpano Kiinassa. Komissio aikoo vahvistaa yhteyksiään EU:n yrityksiin, jotta huolta aiheuttavat alat voitaisiin tunnistaa.
<i>WTO-velvoitteita laajempi markkinoiden avaaminen</i>	EU aikoo edelleen kannustaa Kiinaa menemään WTO-sitoumuksiaan pidemmälle ja parantamaan EU:n yritysten pääsyä markkinoille. EU:n markkinat ovat yhdet maailman avoimimmista, ja EU aikoo pyrkiä avaamaan Kiinan markkinoita edelleen, jotta vastavuoroisesti voitaisiin tarjota mahdollisuuksia sekä EU:n että Kiinan toimijoille. EU tekee yhteistyötä Kiinan viranomaisten kanssa kaikilla tasoilla tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Vuonna 2007 EU aikoo myös muotoilla uudelleen yleisen markkinoillepääsystrategiansa. Se aikoo lisätä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, jotta EU:n vientiä Kiinan voitaisiin kehittää.

3.2. Tasapuoliset toimintaedellytykset

EU aikoo yhä painostaa Kiinaa parantamaan EU:n yritysten oikeuksien suojaa sellaisen avoimen oikeusjärjestelmän kautta, jossa sääntelijät ovat täysin riippumattomia.

<i>Pakollisten teknologian-siirtojen, piratismin ja tuote-väärennösten torjuminen</i>	Tänä vuonna tehdystä yleisestä täytäntöönpanotutkimuksesta saatujen tulosten pohjalta Kiina on nyt EU:n ykkösprioriteetti teollis- ja tekijänoikeuksien maailmanlaajuisen täytäntöönpanon osalta. Kiinan olisi pantava täytäntöön WTO-sitoumuksensa sekä lainsäädännössä että käytännössä ja määrättävä tehokkaita pelotteita väärennösten ja piratismin torjumiseksi. EU ottaa käyttöön konkreettisia vertailukohtia, joilla Kiinan edistymistä voidaan mitata. EU tekee yhteistyötä Kiinan kanssa, kun perustetaan erityinen tullitarkastusten riskinarviointijärjestelmä, jotta väärennöksiä voitaisiin tehokkaammin torjua, ja se luo yhteyksiä EU:n ja Kiinan satamien ja lentokenttien välille. EU:n on prioriteettina käsiteltävä teknologiansiirtoa koskevia vaatimuksia, jotka eivät ole perustu yritysten vapaaehtoiisiin päätöksiin, sekä EU:n oikeudenhaltijoille maksamatta jääviä rojalteja. EU käynnistää Kiinassa merkittävän ohjelman teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon kohentamiseksi sekä Kiinassa tapahtuvan väärennettyjen ja piratoitujen tavaroiden valmistuksen ja niiden Eurooppaan kohdistuvan tuonnin hillitsemiseksi. EU toimii entistä tiiviimmin yhteistyössä keskeisten kansainvälisten kumppaniensa kanssa tämän alan yhteisaloitteissa.
<i>Tuet, pankkiuudistus sekä raaka-aineiden ja energia-hyödykkeiden kaupan rajoitukset</i>	Komissio aikoo painostaa Kiinaa lisäämään sen tukijärjestelmien avoimuutta ja vaatii, että Kiina noudattaa WTO-sitoumustaan, jonka mukaan kiellettyjen tukien myöntäminen on lopetettava. Kiinan pankkijärjestelmä olisi uudistettava toimimaan kaupalliselta pohjalta, ja korkotukilainat ja muut kaupallisesti kannattamattomat lainamuodot olisi lopetettava. Komissio kannustaa Kiinaa sallimaan markkinavoimien toiminnan raaka-aineiden ja energiahyödykkeiden, kuten kivihiiilen, koksen ja harvinaisten maametallien kaupassa.

3.3. Euroopan yritysten tukeminen

	Komissio toteuttaa toimia, joilla erityisesti EU:n pieniä ja keskisuuria yrityksiä tuetaan paikan päällä. Näiden komission toimien olisi lähinnä täydennettävä jäsenvaltioiden tai yksityisten toimijoiden aloitteita – eikä siis oltava päällekkäisiä niiden kanssa.
<i>Euroopan teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen</i>	Nykyisten rakenteiden, kuten IPR-Helpdeskin eli teollis- ja tekijänoikeuksien neuvontapisteen ja euroneuvontakeskusten verkoston kautta EU pyrkii lujittamaan ja vahvistamaan nykyistä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa neuvontaa, jotta voidaan tarjota koulutusta ja neuvoja Euroopan teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua ja puolustamista varten Kiinassa. EU kehittää lisäksi yksityisen ja julkisen sektorin välisiä kumppanuussuhteita yhdessä EU:n elinkeinoelämän järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa, jotta teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa Kiinassa voitaisiin parantaa.
<i>Tukea EU:n yrityksille Kiinassa</i>	Komissio hakee kumppaneita, jotta Pekingiin voitaisiin perustaa Euroopan keskus, joka tarjoaa tukea yrityksille, jotka haluavat käynnistää viennin tai investoinnit Kiinaan. Valmistelutöiden on määrä alkaa vuonna 2006, jolloin analysoidaan tällaisen tuen toteutettavuutta ja mahdollisia rakenteita.

<i>Kielikoulutus</i>	Komissio aloitti heinäkuussa 2006 EU:n ja Kiinan välisen yritysjohtajien vaihto- ja koulutusohjelman, jossa tarjotaan 200:lle eurooppalaiselle johtajalle mahdollisuus opiskella kiinaa viiden seuraavan vuoden ajan. Komissio pyrkii siihen, että tätä ohjelmaa jatketaan myös vuoden 2010 jälkeen.
<i>Komission paikallisen läsnäolon vahvistaminen</i>	Komissio vahvistaa edelleen keskittymistään kauppaan Pekingissä toimivassa edustustossaan. Se pyrkii myös vahvistamaan toimintaansa Shanghaissa ja Guangzhoussa, jotta se voisi olla lähempänä Kiinan viranomaisia EU:n yritysten kannalta tärkeimmissä kaupallisissa keskuksissa.

3.4. EU:n etujen puolustaminen: vuoropuhelu etusijalla

<i>WTO:n riidanratkaisu</i>	Kun Kiinan ja EU:n välillä ilmenee kaupan ongelmia, EU pyrkii aina ratkaisemaan ne dialogin ja neuvotteluiden kautta. Jos se ei kuitenkaan onnistu, komissio käyttää WTO:n riidanratkaisujärjestelmää, jotta kauppaaongelmat voidaan selvittää Kiinan kanssa ja pystytään varmistamaan, että monenkeskisesti sovittuja sääntöjä ja velvoitteita noudatetaan. Tarkoituksena ei ole korvata yhteistyötä vastakkainasettelulla vaan luoda vankka suhde, joka pohjautuu hyväksytyjen monenkeskisten sääntöjen objektiiviselle soveltamiselle.
<i>Polkumyynnin ja tukien vastaisten keinojen käyttäminen</i>	Kaupan suojatoimenpiteet ovat edelleenkin väline, jolla voidaan varmistaa tasavertaiset kaupan edellytykset sekä Kiinan ja EU:n että muidenkin maiden välillä. EU käyttää näitä välineitä varoen mutta tiukasti, kun niiden käyttö on oikeutettua. Tällä hetkellä Kiina ei täytä markkinatalousaseman myöntämisen edellytyksiä polkumyynintutkimuksissa. EU pyrkii aktiivisesti Kiinan kanssa luomaan edellytykset, jotka mahdollistavat markkinatalousaseman pikaisen myöntämisen. Joissakin näistä edellytyksistä on viime aikoina edistytty. Komissio jatkaa yhteistyötä Kiinan viranomaisten kanssa ja käyttää siinä jo luotuja mekanismeja. Komissio kykenee toimimaan nopeasti, kun kaikki edellytykset täyttyvät. Kohentuva kahdenvälinen kauppasuhte epäilemättä auttaa luomaan ympäristöä, jossa tämä voi toteutua. Kiinan uudistuspolitiikka on olennaisen tärkeä tekijä, kun tekniset edellytykset markkinatalousaseman myöntämiselle pyritään täyttämään.

RUUTU 2 Dialogin merkitys

Viime vuosina Euroopan komissio on käynyt Kiinan kanssa vuoropuhelua monista merkittävistä talouskysymyksistä, joilla on vaikutusta kauppaan. Komissio, Euroopan parlamentti sekä talous- ja sosiaalikomitea ovat olleet tällaisen toiminnan kärkijoukkona.

Dialogi kattaa esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksien, markkinoillepääsyn, makroekonomisten ja rahoitusalaan koskevien kysymysten, maatalouden, kilpailun, sääntelyn ja teollisuuspolitiikan sekä tuote- ja elintarviketurvallisuuden kaltaiset kysymykset. EU on myös tehnyt alakohtaisia sopimuksia Kiinan kanssa. Tällainen on esimerkiksi sopimus tulliyhteistyöstä, jossa säädetään EU:n ja Kiinan tehostetusta yhteistyöstä teollis- ja

tekijänoikeuksien valvonnassa sekä toimitusketjun turvallisuudessa.

Tällainen dialogi tukee sääntely-yhteistyön edistämistä sekä lähentymistä, ja se on tärkeä tekijä yhä monitahoisemman kumppanuussuhteen hallinnassa. Dialogi voi myös olla ratkaisevassa asemassa, jos sen kautta voidaan välttää ongelmat, ennen kuin ne muodostuvat kauppariidoiksi. Komissio aikoo säilyttää kaupan ja talouskysymykset toimintansa polttopisteessä. Aloja, joilla on tärkeää käydä lisää vuoropuhelua ovat ihmisarvoinen työ, kestävä kauppa, Kiinan raaka-aine- ja energiapolitiikka, laittomat metsänhakkuut sekä Kiinan ympäristönsuojelun ja ympäristötilastojen kehitystarve.

EU:n ja Kiinan yritysten, ammattiyhdistysten, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien olisi osallistuttava teknisiin ja korkean tason tapaamisiin aina, kun se on hyödyllistä ja sopivaa. Euroopan yrityksillä pitäisi olla aktiivinen rooli ihmisarvoisen työn edistämisessä ja sosiaalisten ja ympäristönormien kohentamisessa. Tämä voi tapahtua ottamalla käyttöön eurooppalaisia normeja tai ympäristötekniikkaa sekä yritysten yhteiskuntavastuuta koskevia normeja yritysten Kiinan toiminnoissa.

Tällaista vuoropuhelua tukevia yhteistyöohjelmia olisi jatkettava. EU:n ja Kiinan kauppaohjelma, josta on tuettu kauppapolitiikan kysymyksiin liittyvien valmiuksien kehittämistä Kiinassa 15 miljoonalla eurolla vuosina 2004–2009, olisi uusittava vuoden 2009 jälkeen. Sen alaa olisi laajennettava keskushallinnon ulkopuolelle kattamaan myös paikallis- ja aluehallinto.

3.5. Voimakkaamman maailmanlaajuisen kumppanuussuhteen rakentaminen

	EU:n kumppanuutta Kiinan kanssa olisi käytettävä näiden kahden talouden lähentämiseen ja Kiinan kytkemiseen maailmanlaajuisiin kysymyksiin.
<i>EU:n ja Kiinan uuden kahdenvälisen sopimuksen tekeminen</i>	Kumppanuuden ytimenä on uusi Kiinan kanssa tehtävä kumppanuus- ja yhteistyösopimus. Sopimus keskittyy erityisesti kauppa- ja sijoituskysymyksiin. Sen keskeisenä tavoitteena on Kiinan WTO-sitoumusten pohjalta poistaa sijoitusten ja ulkomaisen omistuksen esteitä Kiinasta, saada teollis- ja tekijänoikeuksille parempi suojelu ja neuvotella maantieteellisten merkintöjen vastavuoroisesta tunnustamisesta. EU pyrkii lisäksi käsittelemään syvällisemmin kestävään kehitykseen ja ympäristöön liittyviä kysymyksiä sekä sen talous- ja kauppasuhteita Kiinaan ja tehostamaan yhteistyötä turvallisuus- ja terveystandardien alalla.
<i>Kiinan kytkeminen selvemmin monenkeskiseen järjestelmään</i>	Kiina hyötyy jo nyt suuresti kansainvälisestä kauppajärjestelmästä, ja sille koituisi vielä enemmänkin etuja, jos WTO:n Dohan kehitysohjelman mukaiset neuvottelut saataisiin onnistuneesti päätökseen, erityisesti teollisuustuotteiden kaupan alalla. Neuvottelujen onnistuminen edellyttää kuitenkin selvempää johtajuutta Kiinalta. EU kehottaa Kiinaa kantamaan vastuun, joka on sille monenkeskisestä kauppajärjestelmästä koituvien etujen mittainen, ja edistämään merkittävällä panoksella WTO:n Dohan-kierroksen elvyttämistä ja päätökseen saattamista. Kiinan olisi näytettävä tietä helpottamalla pääsyä sen omille markkinoille, myös kehitysmaiden tärkeimpien tuontitavaroiden, kuten tekstiilien ja teollisuuden panosten osalta. EU:n ja Kiinan olisi vahvistettava yhteistyötään WTO:ssa ja muissa monenkeskisissä sääntelyorganisaatioissa.

*Makrotalouden
haasteisiin
vastaaminen*

Tärkeä tekijä maailmantalouden vakaudessa on sen varmistaminen, että tärkeimpien talousalueiden vaihtotaseen suuret epätasapainotilat korjataan hyvässä järjestyksessä. Yhdysvaltojen vaihtotaseen alijäämä saavutti vuonna 2005 ennätysmäisen 6,4 prosentin tason BKT:sta, kun taas vaihtotaseen ylijäämä on jatkanut kasvuaan Lähi-idän öljynviejämaissa ja Aasiassa. Kiinan vaihtotaseen ylijäämä vuonna 2005 oli 7,2 prosenttia BKT:sta. Oman kokemuksensa pohjalta EU aikoo soveltuvilla foorumeilla edelleenkin kannustaa Kiinaa toteuttamaan vero-, raha- ja rakennepolitiikkaa, jolla voidaan tasapainottaa sen kasvupohjaa ja varmistaa pitkän aikavälin kestävä kasvu.

Päätelmät

Kiinan uudella nousulla on valtava vaikutus kaikkialla maailmantaloudessa. Se tuntuu ihmisten jokapäiväisessä elämässä aina bensiinin hinnasta vaatteiden hintoihin. Se merkitsee suuria haasteita maailmanlaajuiselle kestäväälle kehitykselle. EU:n kauppapolitiikan tärkein poliittinen ja taloushaaste on seuraavan vuosikymmenen aikana sopeutuminen Kiinan kilpailuun ja pyrkiminen tasavertaisten olosuhteiden saavuttamiseen. Euroopan ja Kiinan on vastuullisina maailmanlaajuisen kaupan ja talouden johtajina yhä useammin pakko tehdä yhteistyötä maailmanlaajuisissa kysymyksissä.

Kiinan WTO-jäsenyys vuonna 2001 toi mukanaan laajan ja vakaan pääsyn ulkomaiden markkinoille, erityisesti Euroopassa. Vaikka Euroopan yritykset ovat hyötäneet Kiinan kasvusta, ne kuitenkin kohtaavat edelleen suuria esteitä Kiinan markkinoille pääsyssä. On kasvava riski siitä, että EU:n ja Kiinan kauppakumppanuutta ei nähdä aidosti vastavuoroisena. Jos näihin ongelmiin ei puututa, on todennäköistä, että EU:ssa kasvaa poliittinen paine vastustaa markkinoiden lisääntyvää avoimuutta Kiinan kilpailulle, kuten on jo nähty Yhdysvalloissa.

Euroopan kauppapolitiikalla pyritään suhteessa Kiinaan edistämään avoimuutta ja yhteistyötä molemminpuolisen edun saavuttamiseksi ja ottamaan samalla huomioon Kiinan merkittävät kotimaiset haasteet. Eurooppa hakee Kiinalta vastavuoroisuutta yhdenvertaisessa kauppakumppanuudessa. Tähän olisi liitettävä vankat toimintalinjat, joilla tuetaan niitä, joihin Euroopan talouden mukautuminen kipeimmin sattuu. Euroopan olisi hyväksyttävä rajukin kilpailu. Kiinan puolestaan olisi varmistettava, että kilpailu on tervettä.